

Uribe, el candidat de la Casa Blanca

El president de Colòmbia, Álvaro Uribe, participant en un miting de la campanya electoral a Bogotà el passat 13 de maig.

El president de Colòmbia, Álvaro Uribe, està a un pas de la reelecció. El seu triomf en les eleccions presidencials que se celebren el diumenge 28 de maig implicaria el trencament del promocionat gir a l'esquerra de Llatinoamèrica. A més, representaria una conquesta de la política exterior dels Estats Units, que té en Bogotà un fidel contrapès de la Veneçuela d'Hugo Chávez.

Sud-amèrica se li ha escapat dels dits als Estats Units. És el que diuen tots per igual els centres de pensament republicans, com el Council on Foreign Relations, o grups demòcrates d'alt nivell, com el Diàleg Interamericano i el Woodrow Wilson

Center. Des que la Casa Blanca va llançar la seva guerra contra el terrorisme global, els països de la regió han estat relegats a l'última posició de les seves prioritats. No obstant això, el "deixar fer" de la política exterior nord-americana ha començat a preocupar Was-

hington, alarmat pel sorgiment de governs d'esquerra amb forts discursos antisistema. El president George W. Bush té ara un nou eix del mal en el propi "pati del darrere": Hugo Chávez a Veneçuela, Evo Morales a Bolívia i l'etern Fidel Castro a Cuba. El primer té la seva cartera plena de petrodòlars, el segon acaba de nacionalitzar les segones reserves de gas del continent, mentre que el tercer manté encara alta la seva influència política en l'esquerra continental. El Perú, per la seva banda, podria sumar-se aviat al grup, si l'ultranacionalista Ollanta Humala guanya la segona volta presidencial prevista per al 4 de juny. Més avall, cap al sud, el Brasil, l'Argentina, l'Uruguai i Xile pugnen per ocupar un lloc en el panteó de l'esquerra responsable, obrint canals de diàleg amb l'administració republicana sense trencar relacions amb els seus socis més virulents.

És en aquest context que ha d'entendre's la importància de les eleccions

d'aquest diumenge a Colòmbia, on el president conservador Álvaro Uribe buscarà la reelecció en el càrrec. Bogotà és avui l'únic govern obertament pro nord-americà de Llatinoamèrica i la permanència d'Uribe en el poder serà llegida a Washington com un trencament de la tendència de la regió a girar cap a l'esquerra. El mandatari encapçala amb comoditat totes les enquestes i és probable que no necessiti una segona volta. A banda d'això, Colòmbia és també un país en guerra. Des de fa més de quaranta anys, l'estat lluita pel control del territori contra les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC), l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN) i els paramilitars de les Autodefenses Unides de Colòmbia (AUC), avui en ple procés de desmobilització.

L'estratègia d'Uribe, des que va assumir el poder l'agost del 2002, ha estat la d'aplicar mà dura contra els insurgents. El pla li ha portat bons rèdits polítics, com ho indiquen les enquestes, però l'ha obligat també a recolzar-se cada vegada més en els Estats Units. Bogotà destina avui un 3,3% del seu producte interior brut (PIB) a les despeses de defensa i té al voltant de 257.000 homes armats entre policies i forces armades. Semblant esforç no impedeix que Colòmbia sigui en l'actualitat el tercer receptor mundial d'ajuda nord-americana, després d'Israel i Egipte. La Casa Blanca acusa la "guerrilla" colombiana de ser la productora principal de cocaïna del món, i des de l'any 2000 ha lliurat a Bogotà uns 4.000 milions de dòlars en assistència militar i entrenament d'acord amb el "Pla Colòmbia", una estratègia que es basa en la fumigació de cultius de fulla de coca. La fase militar es completa amb el denominat "Pla Patriota", la major ofensiva militar mai desplegada contra les FARC, i l'objectiu manifest de les quals, segons els seus ideòlegs a Washington, és obligar els seus capítols a negociar la pau abans de cap d'any. Evidentment, ambdós projectes estan lluny de ser reeixits. No solament no han disminuït els cultius de coca, sinó que les FARC han resistit l'investida inicial i han rebutjat totes les propostes de diàleg llançades per Uribe. Les FARC es queixen sobretot de la política d'extradicions d'Uribe, que

des del 2002 ha lliurat a la justícia nord-americana més de 300 dirigents guerrillers acusats de narcotràfic.

Canvi d'estratègia. Els Estats Units es troben, doncs, davant un canvi subtil d'estratègia a Colòmbia. Això es va definir en el pressupost que va presentar Bush al Congrés el febrer passat, en què el paràgraf que deia que els milions que dona Washington són per a "una campanya unificada per afrontar el narcotràfic i els grups terroristes, FARC, ELN i AUC, va ser reemplaçat per "campanya unificada per afrontar el narcotràfic, activitats terroristes i altres amenaces per a la seguretat nacio-

Universitat de Brasília, Alberto Moniz Bandeira. Davant aquest temor, Bush ha ordenat augmentar el control "on havíem deixat que les coses s'atrofiesin després de la fi de la guerra Freda, a Llatinoamèrica i a l'Àfrica", segons va revelar el seu director d'Intel·ligència Nacional, John Negroponte.

No per casualitat els Estats Units acaben de prohibir al món que vegui a Chávez armes que continguin tecnologia d'aquest país, sota l'argument que Caracas "no ha fet prou" en la lluita contra el terrorisme. El problema amb què es troba la Casa Blanca és que Uribe no sembla que tingui el vol que ha pres Chávez en la regió i ni de bon tros

Un triomf d'Uribe significaria un trencament de la tendència de Llatinoamèrica a girar cap a l'esquerra

nal de Colòmbia". No s'aclareix si amb "altres amenaces" es refereix al crim organitzat, revoltes de carrer o, per què no, Veneçuela. I no solament perquè "l'objectiu final de Chávez és aïllar Colòmbia a Llatinoamèrica", com va denunciar el candidat a la presidència del Perú, Alán García. Sinó perquè "l'ascens de règims d'esquerra i la suposició que emparen grups terroristes que es van instal·lar a la regió alarment l'administració de Washington", com ha dit a EL TEMPS el catedràtic de la

té els petrodòlars amb què el veneçolà va sumant nous aliats. "Uribe no és vist com un líder regional. I no precisament per la seva relació amb els EUA, sinó perquè no ha pogut convertir el seu (bon) rècord en influència regional", va dir la setmana passada el Council of Foreign Relations, la institució degana de tots els *thinks tanks* nord-americans en els temes de política internacional.

Federico Rivas Molina
Buenos Aires

La inseguretat irromp en la campanya

Una sèrie d'atacs "guerrillers" contra objectius polítics han fet ombra al desenvolupament de la campanya presidencial a Colòmbia. El cas amb més ressò ha estat l'assassinat de Liliana Gaviria, germana de l'expresident (1990-1994) i exsecretari general de l'Organització d'Estats Americans (OEA), César Gaviria. Al crim de Gaviria s'ha sumat l'aparició del cadàver, el 23 d'abril, d'Enrique Gómez Velázquez, exregidor de Bogotà, exsindicalista i assessor de la senadora opositora electa, Piedad Córdova. També ha estat segrestat un cosí de l'expresident colombià Andrés Pastrana (1998-2002). El Govern ha acusat en tots els casos la "guerrilla". La suposada "falta de seguretat" per al desenvolupament de la campanya ha dut el candidat conservador Álvaro Leyva a retirar la seva candidatura. Mentre que el liberal Horaci Serpa, segon en les enquestes, ha dit que organitza la sortida dels seus fills de Colòmbia. Les denúncies opositores apunten al cor de la política de seguretat del Govern, que ha assolit nivells de popularitat sense precedents aplicant mà dura contra els grups insurgents.